

Erősen terjed a spanyolbetegség Szegeden.

— Csütörtökön ülésezik a közegészségügyi bizottság. —

(Saját tudósítónktól.) A közigazgatási bizottság keddi ülésén élénk vita kerekedett dr. Wolff Ferenc tiszti főorvos jelentésével kapcsolatban. A főorvosi jelentés ugyanis megemlékszik a spanyol-betegségről is, amelynek azonban *nem tulajdonít túlságos jelentőséget*. Főszólat a vita során dr. Somogyi Szilveszter polgármester is, aki kijelentette, hogy a spanyol-betegség majdnem úgy pusztít már, mint a háború. Hibáztatta a főorvost, aki eddig hagyta fejleszteni a dolgokat és erélyes intézkedést kért. A bizottság végül is tudomásul vette a főorvos jelentését, hogy a csütörtöki egészségügyi bizottsági ülésen előreláthatólag meg fogják találni a módját annak, hogy miként védekezzenek leghatározottabban a veszedelmes járvány ellen. A főorvos jelentése, valamint az ezt követő vita itt következik:

A közegészségügyi viszonyok a ragályos betegségeket illetőleg valamivel *kedvezőtlenebbek*, amennyiben a hasihasnyánymáz, de különösen a vérhas emelkedést mutatnak. Az influenza, az úgynevezett *spanyol-nátha* elterjedéséről a főorvosi hivatal, miután a fertőző betegségekről szóló városi szabályrendelet szerint a törvényhatóság területén bejelentésre kötelezett betegségek sorába nincs fölvéve, helyes és precíz képet mindeztideig nem alkothatott magának, ezért valamennyi gyakorlóorvoshoz azon kérelemmel fordultam, hogy a gyakorlatukban előforduló eseteket haladéktalanul jelentsék be és csak ezek alapján lesz majd a tényeknek megfelelőleg tájékozódva. Jelenti, hogy csütörtökön éppen az ügyben értekezletet tart a közegészségügyi bizottság. A népességi mozgalom eredménye a következő: született 75 fiú, 83 lány, összesen 158, augusztusban: 105 fiú, 107 lány, összesen 212, meghalt szeptemberben: 105 fiú, 116 lány, összesen 221, augusztusban plusz 50. A városi kórházba 342 beteget vettek föl. A bábaképezdében 112 szülő és 10 nőbeteg vétetett föl.

A tiszti főorvos jelentéséhez elsőnek dr. Cserő Ede szól hozzá. Azt hiszi, hogy a csütörtöki egészségügyi értekezletnek bizonyára hasznos határozatait és észrevételeit minél szélesebb körben publikálják.

Dr. Somogyi Szilveszter polgármester szerint a spanyol-nátha Szegeden ma már *éppen úgy pusztít, mint Budapesten*. Családcsalád mellett fekszik beteg, 5—6 ember egymás mellett. Kifogásolni kell a főorvos jelentésében, hogy a szabályrendeletre hivatkozik. A közegészségügyi törvény módját nyújt arra, hogy minden ragályos betegségre nézve rövid uton elrendeljük a bejelentési követszert. A közegészségügyi bizottságnak *már régen össze kellett volna ülni*, esetleg *járványbizottsággá* átalakulni. Ma már az a helyzet, hogy *alig van ház, amelynek halottja ne lenne*.

Dr. Wolff Ferenc főorvos hosszan válaszol a főszóalásokra. Valóságban másképpen áll a helyzet, mint ahogyan a közönség van a dolgról értesülve. Szeptember 22-ig egyetlen spanyol-haláleset sem fordult elő. 22-től kezdve mostanig három influenzás halálesetről tud, pedig tudnia kellene róla, mert a haláleset okát minden esetben bejelentik a halottkémlést végző orvosok.

Dr. Somogyi Szilveszter: És a légzőszervek megbetegedésével mi van?

Dr. Wolff: Ez emelkedést mutat. Szeptemberben 21 tüdő- és mellhártyagyulladásból származó haláleset történt az előző hónap 12 halálesetével szemben. De hangsúlyozza, hogy spanyol-betegség csak volt, júniusban, amikor százával feküdtek az emberek. Az újszegedi kendergyárban például egyszerre 600 ember feküdt, majd áterjedt a betegség a vasútra, ahol szintén százával feküdtek az emberek. Ez a vihar elmúlt. Szeptember elején újból föllángolt, sokkal kisebb méretekben a spanyol-betegség, amely azonban korántsem volt veszedelmes. Most ismét mutatkozik egy újabb vihar, ez azonban *komolyabb*. A helyzet ma az, hogy mindent a spanyol-betegség számlájára írunk. A csütörtöki értekezlet majd minden irányban intézkedni fog, kéri, hogy vegyék ezt tudomásul.

Dr. Somogyi Szilveszter: A bizottság azal veszi tudomásul a főorvosi jelentést, hogy az orvosokat kötelezni fogják a spanyol-beteg azonnali bejelentésére.

A bizottság így is határozott.

Burián a külügyi helyzetről.

Bécs, október 15. A magyar delegáció külügyi bizottsága ma délután négy órakor kezdte ülését. Az ülés megnyitása után Burián a következő expozét tartotta:

A tisztelt albizottság ülése óta a külső politikai helyzet mélyreható változásokon ment át. Ezek közt a legfontosabb a központi hatalmaknak az Egyesült-Államok elnökénél tett békelépése által kiváltott, amely, mint őszinte megelégedéssel állapíthatom meg, kielégítést ad a népeknek arra, hogy sikerüljön fog belátható időn belül elérni az ellenségeskedések megszüntetését valamennyi harcvonalon és megkezdeni a tárgyalásokat egy általános, tartós és igazságos béke érdekében. A változó hadiszerezence egyik félnek sem engedte meg, hogy mérhetetlenül újabb áldozatok nélkül döntő előnyöket remélhessen kivívni a másik fölött. Teljes érvényesítésre kellett jutni annak a meggyőződésnek, hogy ezt a küzdelmet nem okvetlenül a fegyvereknek kell eldönteni, nem tulajdonítva döntő súlyt azoknak taktikai hátrányoknak, melyek azok következtében hárulhattak rájuk, hogy az előbb említett fölismerésből elsőkül mi vontuk le a következtetéseket. Hatalmi csoportunk arra az elhatározásra jutott, hogy a legközelebbi időben oly lépést tesz, amely alkalmas lehetett arra, hogy a megegyezési béke gondolatát valóra váltsa. Ezután Burián rámutat az október 4-iki lépésünkre, majd így folytatta:

Bulgária részéről egy komoly katonai bal-

siker nyomása és a lakosságra hat esztendeje nehezedő háborús gondok nyomasztó hatása alatt az antanthoz fegyverszünet engedélyezése végett intéztetett megkeresés. Szövetségesünknek szándékolt békelépését ez csupán csak siettetette. Bulgáriának a háborúból történt kikapcsolása arra kényszerítette szövetséges társait, hogy délkeleten új harcvonalat állítsanak föl. Habár a központi hatalmak lépések voltak is arra, hogy ennek a rájuk háruló katonai szükségnek megfeleljenek, ezen új alakulás folytán mégis nyilvánvaló lett, hogy *nekünk döntő sikert várunk többé nem lehetett*, ellenfeleink pedig a maguk részéről védelmünk megtörésének biztonságára nem számíthattak. Tehát kétségtelenné vált, hogy minden további vérontás céltalan.

Ezután rátér Wilsonnak utolsó, szeptember 27-iki fejtegetésére és további üzeneteire, melyek nálunk sose maradtak befolyás nélkül, sose részesültek elvi elutasításban, megtisztulva a súlyos szenvedésekben, melyek a háborúból az egész emberiségre hárultak, a népek túlnyomó többsége örömet fog hozzájárulni jövőbeli viszonyainak Wilson alapelvei szerint való szabályozásához. Ettől a meggyőződéstől áthatva csatlakoztunk Wilson részéről szövegezett alapelvekhez. Helyesen értelmezve, ezek az alapelvek üdvös befolyást fognak gyakorolni *a monarchia két állama belső viszonyainak folyamatban levő rendezésére is*. A külügyminisztérium e pillanatban

még *nincs birtokában* a Wilson részéről javaslatunkra adott válasznak, az előzetes válaszból, amelyet Németországnak adott, a központi hatalmakra vonatkozó kijelentések is vannak, amennyiben a kiürítésre vonatkozó feltételek a központi hatalmakra nézve vannak megállapítva. Teljesen helytálló az a fölfogás, hogy Wilson a fegyverszünetnek a különféle harcvonalakon a központi hatalmak által megszállott területek kérdését is egységes kérdés gyanánt fogja föl.

Az expozé ezután kijelenti, hogy Németország teljesítette mindazon feltételeket, amelyekről Wilson a további lépéseket függővé teszi és most már a mi javaslatunkra adandó választ várjuk. Bizonyára nem túlzott optimizmus ha a dolgok ezen állása mellett felfezem, hogy *közvetlenül az ellenségeskedés megszüntetésének küszöbén állunk* és az antant hatalmakkal rövid időn belül tárgyalásokba lépünk. A létesítendő békemű nem hozható létre egyik napról a másikra. A monarchia belső viszonyának kiépítése szintén *házasosabb időt* vesz igénybe.

Ezután rátér a béketárgyalásokra. Ami a béketárgyalásokra kiküldendő delegációk összeállítását illeti, nem birhat tisztára bürokratikus jelleggel, szakemberek közreműködését fogják igénybe venni. Mellőzhetetlennek véli egy *magyar és osztrák* illetékes személyekből alakítandó bizottság összeállítását oly célból, hogy a kongresszus kapcsán rájuk háruló nehéz feladatok teljesítése körül közvetlenül közreműködjenek, ha német szövetségesünkkel és Törökországgal fogunk a tárgyalásokba bocsátkozni.

Ezután megemlékszik a *népszövetségről*, melyhez teljes szívvel csatlakozik. Őszinte kívánságunk — mondja, — hogy újra fölvehessük a békés és barátságos kereskedelmi forgalmat. Lengyelországban a legutóbbi fejlemények megérlelték a lengyel regens tanácsnál azt az elhatározást, hogy ismeretes proklamációjával a nyilvánosság elé lépjen. Amennyiben ez a proklamáció azt az elvet juttatja kifejezésre, hogy a lengyel nemzet szabadon határozhasson jövőbeli sorsáról, megvalósítja azokat a politikai irányelveket, amelyeket mi a lengyel állammal szemben vallottunk, hogy ez az állam önmaga döntson sorsáról. *Romániában* a jelenlegi kormány lojálisan kitart a központi hatalmakkal való együttműködésre való irányelve mellett. Az *ukrajnai* kormánnyal személyes és bizalmas viszonyban áll a monarchia és népei jövőbeli nemzetközi helyzetük eldöntése előtt állanak, amelytől jó és balsorsunk függ.

A monarchia egyes részei oly egészet alkotnak, amely *kifelé erős egységként van hivatva föllépn*. Ausztria-Magyarország népei mindannak ellenére, ami ma őket elválasztani látszik, *utálva lesznek egységes hatalmi tényező gyanánt való tömörülésre*. Ebben a sorsdöntő órában sorakozunk mindannyian az uralkodó köré.

A horvátok nyilatkozata a Magyarországtól való elszakadásról

Budapest, október 15. Politikai körökben nem kis izgalommal tárgyalják a képviselőház szerdai ülésén a horvátok részéről várható deklarációt. A magyar országgyűlésre kiküldött horvát delegátusok közül *Hrvánovits* Guidó nyilatkozatot isg fölolvadni, melyben *proklamálják a horvát önállóságot s Magyarországtól való elszakadást*. Ez a nyilatkozat — parlamenti körökben úgy tudják — semmi körülmények között sem akadályozható meg. Nincs semmi remény arra, hogy akár az utolsó percben valami megegyezés létrejöhessen. Ép ezért kormánypárti körökben fölmerült az az észme, hogy a nyilatkozat elhangzása után a magyar kormány részéről *ünnepélyes tiltakozás* történjen, amelyben a horvát delegátusok egyoldalú állásfoglalását *érvénytelennek, törvény- és jogellenesnek bélyegezzék*.